

Miksi opinnot viivästyvät ja keskeytyvät?

Selvitys AMK-insinööriopiskelijoiden opintojen viivästymisen ja keskeyttämisen syistä

1.Tietoa tutkimuksesta s. 3

2.Tutkimuksen tulokset s. 6

I. Vastaavatko insinööriopinnot odotuksia? s. 7

II. Miksi opinnot viivästyvät? s. 12

III. Millaista tukea opiskelijat kaipaavat? s. 26

IV. Miksi opinnot keskeytyvät? s. 30

V. Millä tavoin korona on vaikuttanut opintoihin? s. 45

3. Johtopäätökset s. 51

LIITE 1. Opiskelijakyselyn vastaajien taustatiedot s. 56

1. TIE TOA TUTKIMUKSESTA

TUTKIMUKSEN TAUSTA

Keskeyttäminen on insinööriopiskelijoiden keskuudessa yleisempää kuin muiden ammattikorkeakouluopiskelijoiden. Tutkinnon suorittaa neljässä vuodessa vain joka neljäs opiskelija. Tilastojen mukaan insinööriopiskelijoista vain hieman yli 60 prosenttia suorittaa tutkinnon.

Tässä tutkimuksessa selvitetään, miksi amk-insinööriopintoja suorittavat keskeyttävät opintonsa ja mitkä tekijät vaikuttavat opintojen viivästymiseen. Tutkimuksen toimeksiantajina toimivat Insinööriliitto ry, Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene, Energiateollisuus ry, Teknologiateollisuus ry, Kemianteollisuus ry, Metsäteollisuus ry sekä Rakennusinsinöörit ja -arkkitehdit RIA ry.

Hankkeen toteutuksesta vastaa E2 Tutkimus. Vastuullisena tutkijana hankkeessa toimii dosentti, VTT Ville Pitkanen E2 Tutkimuksesta. Tutkimusryhmään kuuluvat lisäksi VTT Jenni Simonen ja VTT Jussi Westinen. Raportin visuaalisesta ilmeestä on vastannut FM Roosa Veijola.

Lisätietoja tutkimuksesta:

e2 Tutkimus: ville.pitkanen@e2.fi, 040 777 0869

Insinööriliitto: varpu.multisilta@ilry.fi, 044 552 1111

AINEISTOT

Kyselyaineistot:

- Ammattikorkeakouluissa insinööriksi opiskelevien käsitykset alan opintojen viivästymisen ja keskeyttämisen syistä (Webropol-kysely insinööriopiskelijoille, **N=1692**). Kysely toteutettiin huhtikuussa 2021.

Taustamuuttujat: ikä, sukupuoli, ammattikorkeakoulu, tutkinto-ohjelma, opintojen vaihe, opintomuoto (päivä- tai monimuoto-opinnot), aiempi koulutustausta (lukio, ammattikoulu, muut), opiskelupaikan saannin peruste, matemaattisten aineiden aiemmat opinnot, arvio LUMA-aineiden aiemmasta opintomenestyksestä, työllisyystilanne, työssäkäyntiaika viikossa.

Haastatteluaineistot:

- Ammattikorkeakoulujen henkilöstön näkemykset insinööriopintojen viivästymisestä ja keskeyttämisen syistä (haastattelut, **N=16**). Haastattelut toteutettiin maalis-huhtikuussa 2021 ja niitä hyödynnettiin sekä itsenäisenä tutkimusaineistona että taustatietona kysymyslomakkeen laatimisessa.
- Insinööriopintonsa keskeyttäneiden henkilökohtaiset perustelut opintojen keskeyttämiselle (haastattelut, **N=5**). Haastattelut toteutettiin elokuussa 2021.

2. TUTKIMUKSEN TULOKSET

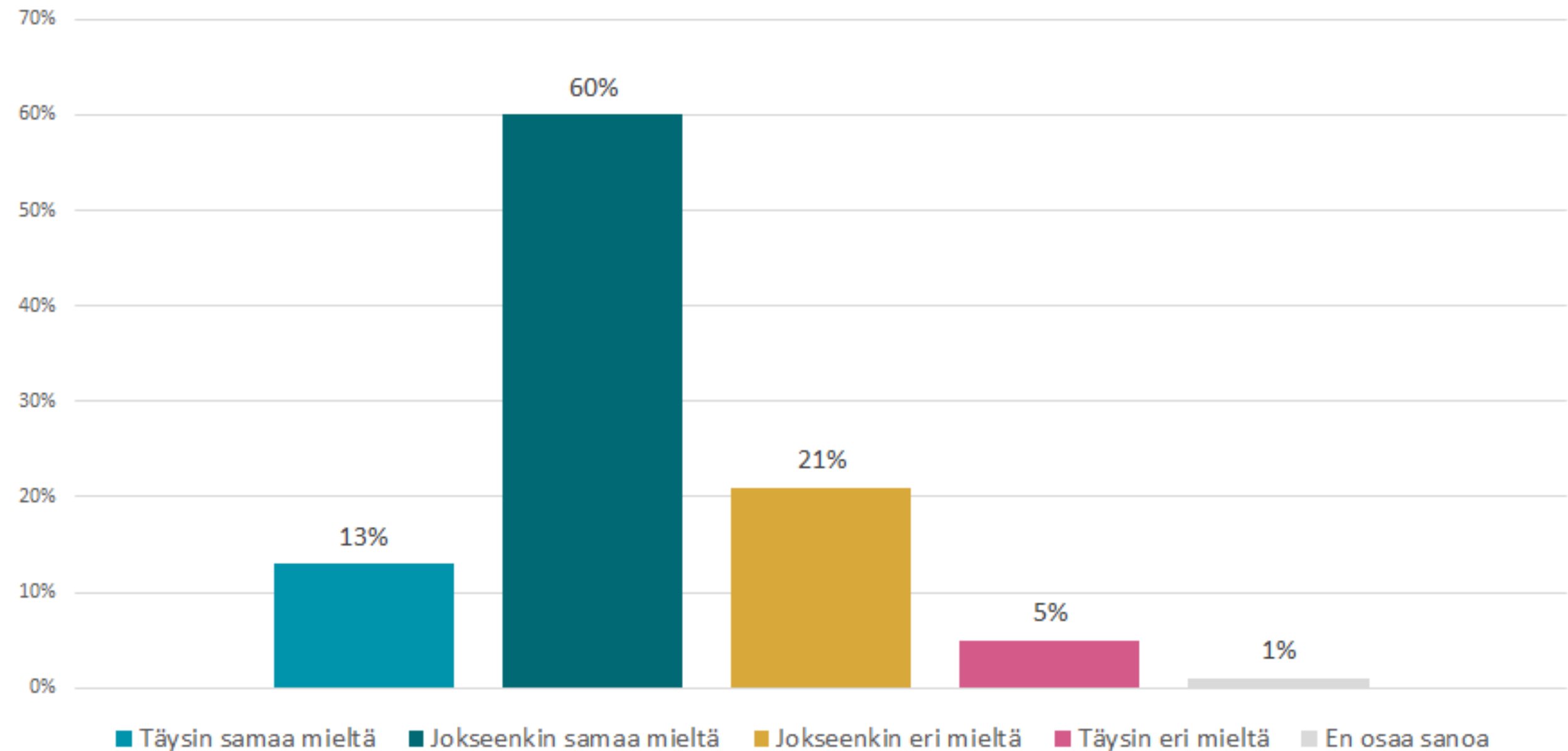

I. Vastaavatko insinööriopinnot odotuksia?

NOIN NELJÄNNES OPISKELIJOISTA KOKEE, ETTEIVÄT OPINNOT OLE VASTANNEET ODOTUKSIA

Väittämä:
“Insinööriopinnot ovat
vastanneet hyvin
odotuksiani”

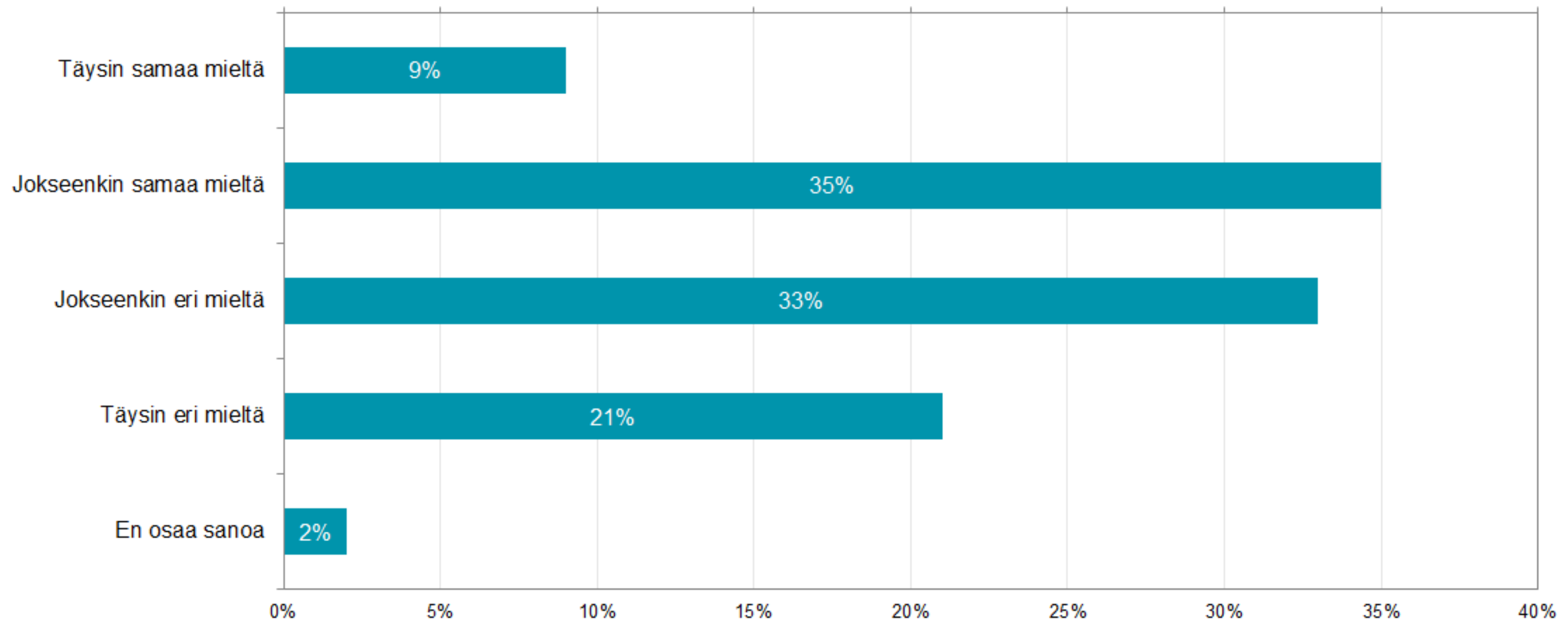

Odotukset ja todellisuus kohtaavat parhaiten niillä, jotka ovat päässeet opiskelemaan ensi-sijaiseen tutkimusohjelmaansa

- 22–30-vuotiaissa (29 %) on hieman keskimääräistä enemmän niitä, joiden odotuksia insinööriopinnot eivät ole vastanneet. Tyytyväisimpiä ovat 18–21-vuotiaat (19%). Ikäryhmien väliset erot ovat kuitenkin melko vähäisiä.
- Ne, jotka ovat tulleet valituksi ensisijaiseen tutkinto-ohjelmaansa (75 %), ovat tyytyväisempiä kuin toissijaiseen tutkinto-ohjelmaansa valitut (63 %).
- Sukupuoli tai koulutustausta eivät vaikuta näkemyksiin.

YLI 40 PROSENTTIA OPISKELIJOISTA KOKEE TOISINAAN, ETTÄ OPINNOT OVAT LIIAN VAATIVIA

Väittämä: "Toisinaan minusta tuntuu, että insinööriopinnot ovat minulle liian vaativia"

Matematiikan osaaminen vaikuttaa olennaisesti kokemukseen opintojen vaativuudesta

Naiset (50 %) kokevat miehiä (40 %) useammin, että insinööriopinnot ovat toisinaan liian vaativia. Hieman keskimääräistä useammin näin ajattelevat myös 18-21-vuotiaat (53 %).

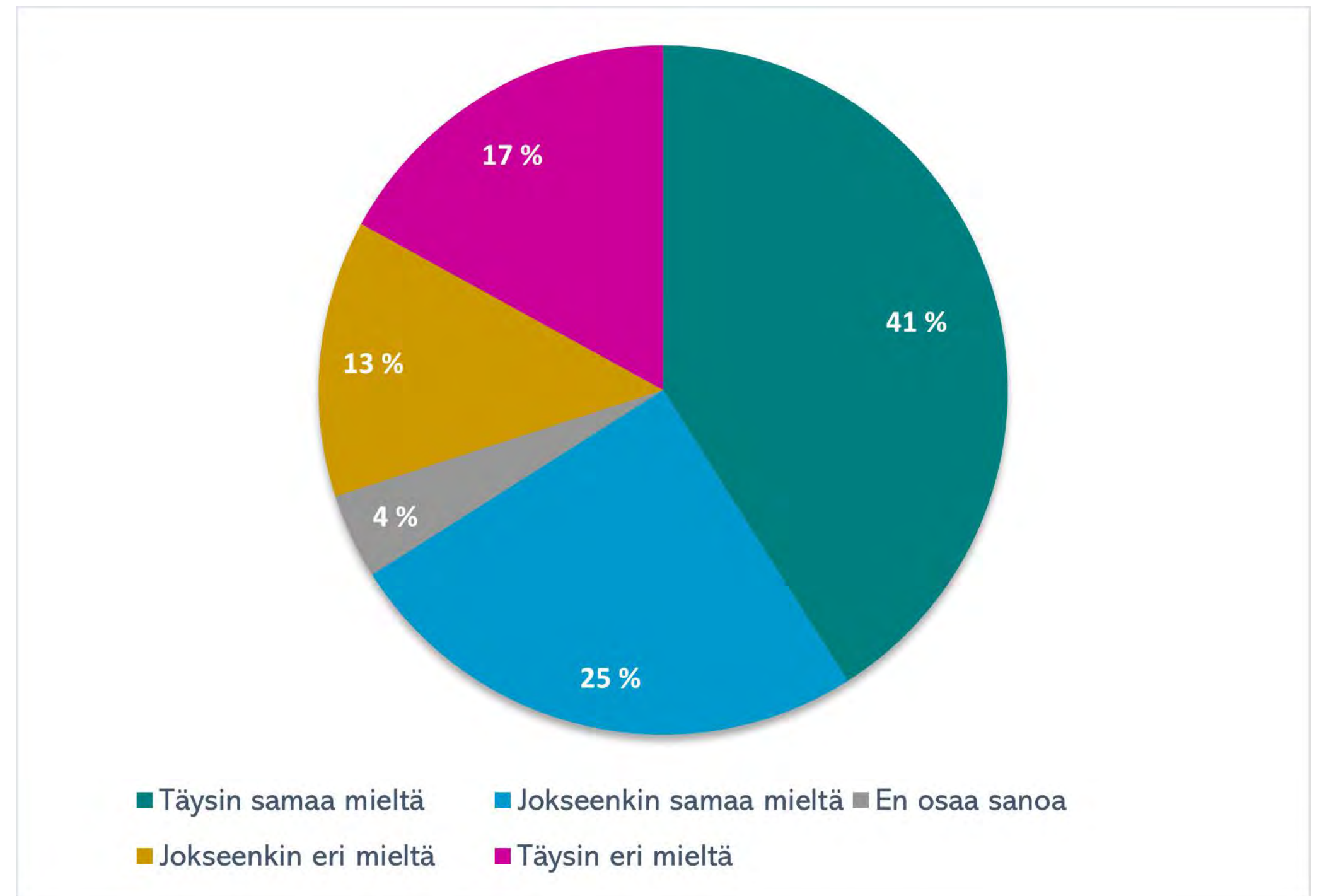
Koulutustausta (ammattikoulu tai lukio) ei tuo suurta eroa vastaajien välille, mutta matematiikan osaaminen vaikuttaa: ne, jotka arvioivat oman osaamisensa heikoksi tai välttäväksi, kokevat opinnot haastaviksi keskimääräistä useammin.

II. Miksi opinnot viivästyvät?

KAKSI KOLMESTA ARVIOI VALMISTUVANSA TAVOITEAJASSA, KOLMANNES OPISKELIJOISTA EPÄILEVÄMMÄLLÄ KANNALLA

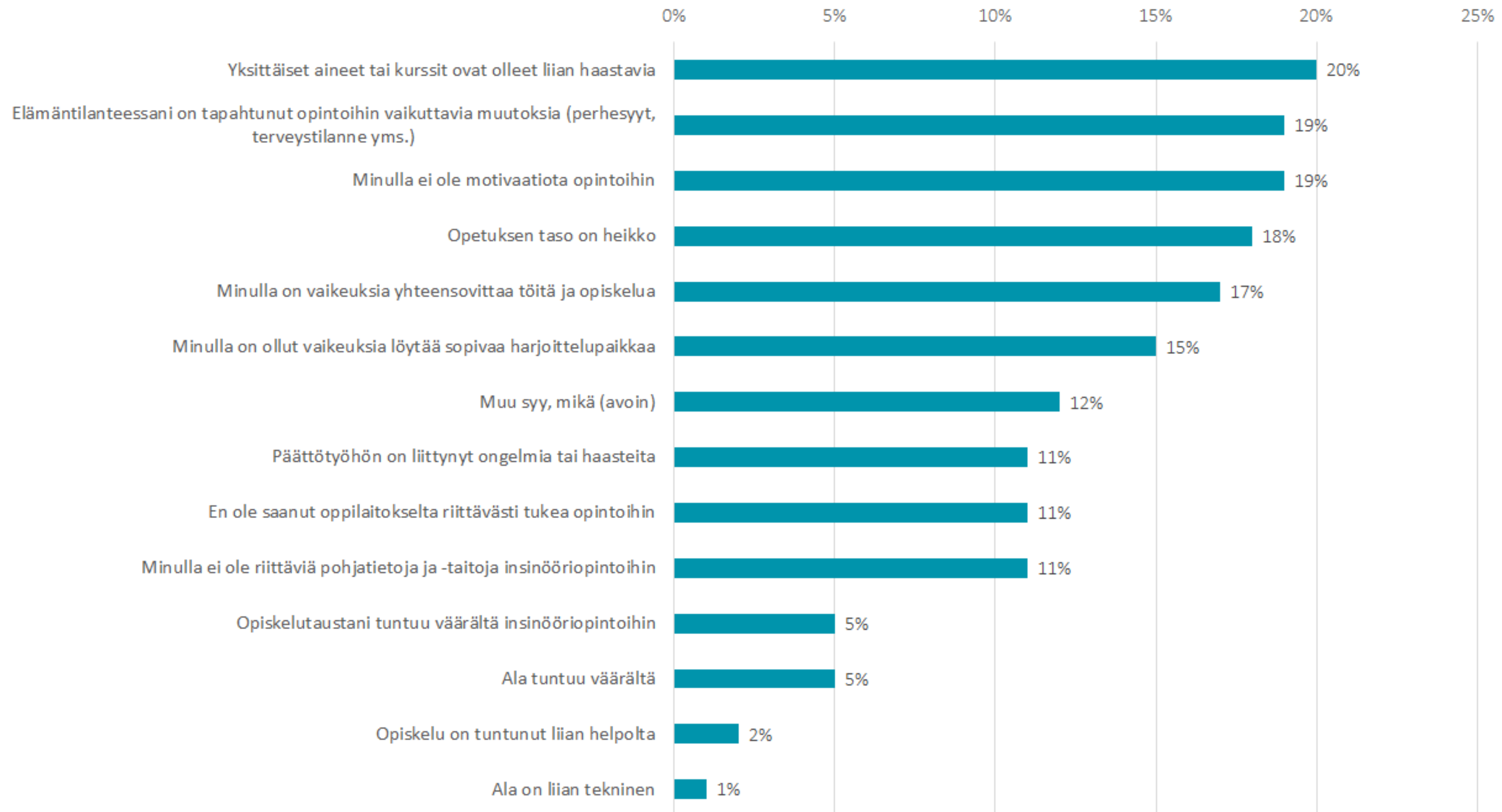
Väittämä: "Insinööri-
opintojen tavoitteellinen
valmistumisaika on noin
neljä vuotta. Valmistun
tässä tavoiteajassa tai
nopeammin"

Nuoret luottavat valmistumiseen aikataulussa, epävarmuus kasvaa neljäntenä opiskeluvuotena

- Sukupuoli tai koulutustausta (ammattikoulu tai lukio) eivät vaikuta olennaisesti näkemyksiin valmistumisaikataulusta.
- Nuorimmat ajattelevat keskimääräistä useammin "valmistuvansa tavoiteajassa tai nopeammin":
 - 18–21-vuotiasta 78 % täysin tai jokseenkin samaa mieltä
 - 22–25-vuotiasta 64 % täysin tai jokseenkin samaa mieltä
 - 26–30-vuotiaista 61 % täysin tai jokseenkin samaa mieltä
 - 31–40-vuotiaista 67 % täysin tai jokseenkin samaa mieltä
 - 41–63-vuotiaista 70 % täysin tai jokseenkin samaa mieltä
- Ensimmäisen, toisen ja kolmannen vuoden opiskelijoista selvä enemmistö (>70 %) ajattelee valmistuvansa tavoiteajassa, neljännen vuoden opiskelijoista noin puolet (53 %).
- Kolmannen vuoden opiskelijat ovat itsevarmimpia (79 %).
- Monimuoto-opiskelijat (74 %) ovat hieman itsevarmempia kuin päivälinjalla opiskelevat (64 %).

MIKÄLI VALMISTUMINEN TAVOITEAJASSA TUNTUU HAASTAVALTA, MISTÄ SYISTÄ TÄMÄ JOHTUU? SAI VALITA ENINTÄÄN KOLME VAIHTOEHTOA, N=1097

Ikä ja elämäntilanne vaikuttavat olennaisesti koettuihin haasteisiin

Yksittäiset aineet tai kurssit ovat olleet liian haastavia:

- Korostuu hieman ensimmäisen ja toisen vuoden opiskelijoiden keskuudessa
- Koulutustausta ei tuo eroja
- Matematiikan taitonsa erinomaiseksi tai kiitettäväksi arvioivat pitävät kursseja liian haastavina keskimääräistä harvemmin

Minulla ei ole motivaatiota opintoihin:

- Yli 30-vuotiailla motivaatio-ongelmia on vain harvoin, mutta alle 25-vuotiaista motivaatio-ongelmat nimeää lähes neljännes vastaajista.

Minulla on vaikeuksia yhteensovittaa töitä ja opiskelua:

- Korostuu erityisesti yli 30-vuotiaissa, töissä käyvissä tai monimuoto-opintoja tekevissä

Elämäntilanteessani on tapahtunut opintoihin vaikuttavia muutoksia:

- Korostuu erityisesti 31–40-vuotiaissa

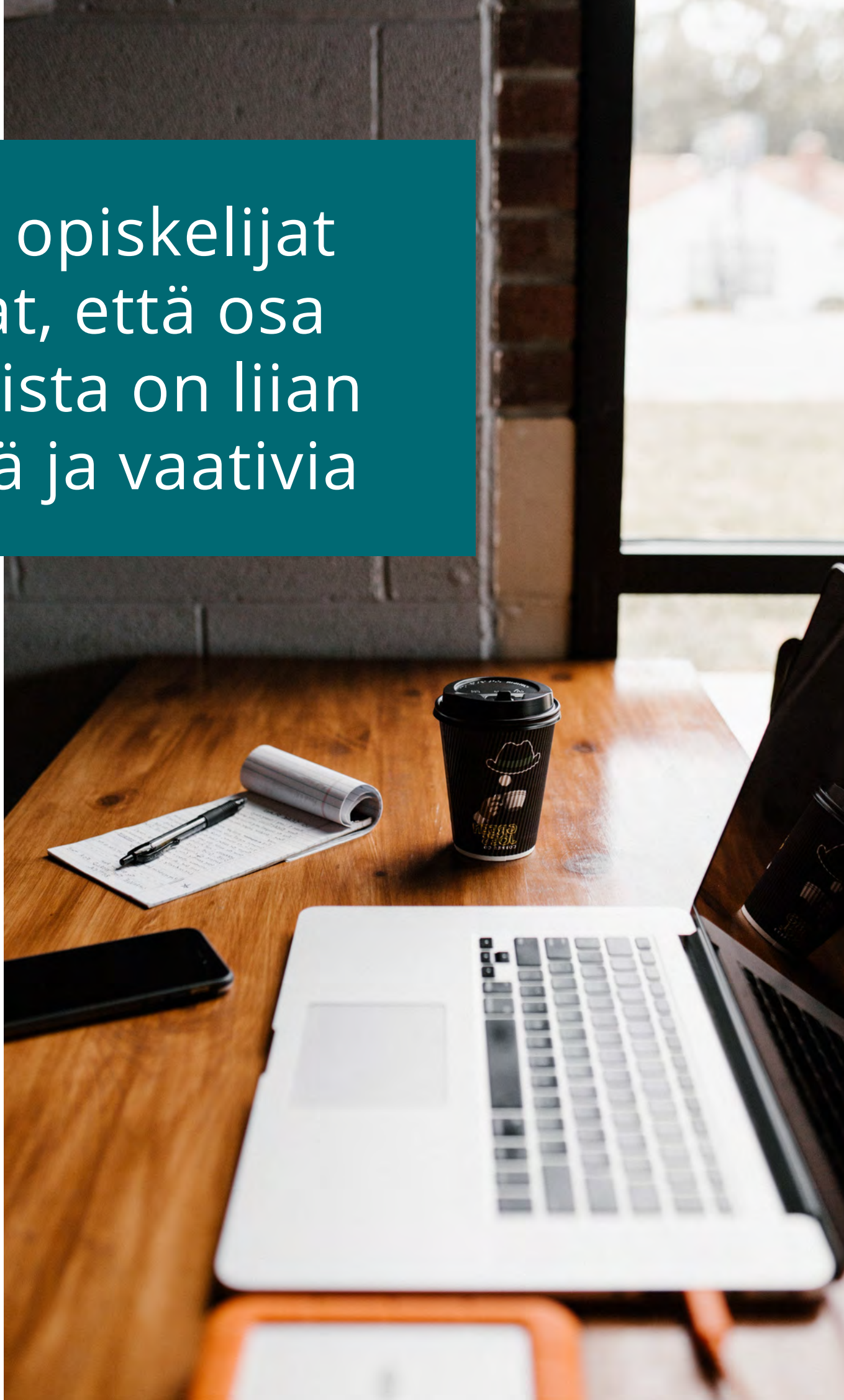
Minulla on ollut vaikeuksia löytää harjoittelupaikkaa:

- Monimuoto-opiskelijat nimeävät harjoittelupaikan löytymiseen liittyvät vaikeudet keskimääräistä harvemmin.

Päättötyöhön on liittynyt ongelmia tai haasteita

- Korostuu erityisesti opintojen ohessa yli 30 tuntia viikossa työskentelevissä

Monet opiskelijat
kokevat, että osa
kursseista on liian
työläitä ja vaativia

"Opettajien antamat tehtävät ovat liian vaativia ja aikaa vieviä. Etäopiskelija on aika yksin tehtävävuorien kanssa."

"Tuntuu että täytyy oppia liian paljon, liian äkkiä ja liian vähässä ajassa."

"Opettajan ymmärtäisivät, että kaikki eivät ole samalla tasolla opintojen kanssa. Oletetaan aivan liikaa että "kyllä nämä asiat pitäisi osata"..."

"[Opintojen etenemistä myönteisesti tukisi] mahdollisuus käydä kesäkurssina haastava aine. Nyt matikka syö liikaa voimavaroja myös muista aineista."

Lähde: opiskelijakyselyn avovastaukset

Meillä skaala laajenee. Muistelen omaa aikaa, niin me oltiin kaikki kohtuullisen hyviä. – –
Nykyään meillä on todella loistavia tyyppejä, ottaa kaikista kursseista vitosia ja sit meillä on niitä, jotka ottaa niitä nollia. Meillä on hirveesti laajentunut se skaala opiskelijoiden kyvyssä oppia uusia asioita.

LÄHDE: AMMATTIKORKEAKOULUN HENKILÖKUNNAN
HAASTATTELUT

Opettajien mielestä opiskelijoiden pohjataidot matemaattisissa aineissa ovat heikentyneet

"Joskus oon kattonut näitä 15–20-vuoden takaisia tehtäviä ja kokeita, joita mä oon pitänyt oppilaille ja katoinkin, että oonko mä näin vaikeita asioita kysynyt ja opettanut, että jos nyt laittaisin, niin 60 prosenttia sais nollan näistä."

"Ne ei pääse meidän ekan vuoden, tokan vuoden kursseista läpi. Nää on ne matemaattisesti haastavimmat ja se tökkää siihen, kun ne jää tekemättä."

Lähde: Ammattikorkeakoulun henkilökunnan haastattelut

Opettajat ovat varmasti alallaan päteviä, mutta pedagoginen taso on heikko. Perusteita tai kokonaiskuvaa ei osata opettaa selkeästi, vaan hypätään heti tekniseen jargoniin. Aukot perusteissa kostautuvat koko ajan.

LÄHDE: OPISKELIJAKYSELYN AVOVASTAUKSET

Osa opiskelijoista suhtautuu kriittisesti opetukseen

- "Tietyillä opettajilla on liikaa töitä, jonka seurauksena opintojen taso ja kurssien suorittamiseen tarvittava motivaatio laskee."
- "Opettajat ovat päteviä, mutta heidän työaikansa on kurssien puitteissa liian vähäinen."
- "Opetuksen laatu saisi olla tasaisempaa. Nyt tilanne on se, että joukossa on aivan loistavia opettajia tai sitten täysin ammattitaidottomia."
- "Alan hahmottamisessa ja samalla motivoitumista auttaisi, jos opettajilla olisi hieman monipuolisempaa ja tuoreempaa työelämäkokemusta alalta."

Lähde: opiskelijakyselyn avovastaukset

KURSSIEN RYTMITYKSESSÄ JA VAATIVUUSTASOSSA PARANNETTAVAA

"Huonosti tasapainotettu lukujärjestys vaikeuttaa kaiken ajallaan valmiiksi saamista."

"Liian monta työlästä kurssia samaan aikaan, jolloin jokin niistä on siirrettävä myöhempään ajankohtaan."

"Välillä aikataulu kamalan tiukka ja välillä lukujärjestyksessä on ilmaa. Vaikea ennustaa ja siten suunnitella opintoja."

"Osa kursseista on tuplakursseja, teet tuplasti töitä ja tehtäviä ja saat vain 5 opintopistettä. Sitten kun toisesta osiosta jää jokin tehtävä rästiin jää koko kurssi läpäisemättä. Ei hyvä, ei motivoi, ei toimi."

"Puuttuvien kurssien opinto-ohjelmaan löytäminen tuntuu lähes mahdottomalta tehtävältä, eikä opettajistosta totisesti ole ollut apua."

Lähde: opiskelijakyselyn avovastaukset

Monien on vaikea löytää sopivaa harjoittelupaikkaa

Vaikeudet löytää sopivia harjoittelupaikkoja stressaavat monia:

”Ilman työkokemusta ei saa töitä (harjoittelupaikkaa) ja ilman töitä ei saa työkokemusta.”

”Harjoitteluiden suorittaminen kesällä on lähes mahdotonta, kun joka ikinen samankaltaisten alojen opiskelija hakee samoja töitä.”

Lähde: opiskelijakyselyn avovastaukset

Harjoittelupaikan löytämiseen kaivataan lisää tukea oppilaitoksilta:

"Harjoittelupaikkojen löytämiseen saisi enemmän tukea, ei tarvitsisi etsiä itse kissojen ja koirien kanssa."

"Tarjottaisiin mahdollisuuksia kehittää suhteita työnantajiin tms. työnsaannin ja harjoittelupaikan löytämisen helpottamiseksi."

"Koulun apu harjoittelupaikan saamisessa olisi todella hyödyllistä. Jäin kovasta yrityksestä huolimatta ilman harjoittelupaikkaa."

Lähde: opiskelijakyselyn avovastaukset

**LOPPUVAIHEEN
OPINNOISSA
KAIVATTAISIIN ENEMMÄN
HENKILÖKOHTAISTA
TUKEA**

- Töiden takia opintonsa keskeyttäneiden haastatteluissa nousi esiin toive oppilaitosten vahvemmassa tuesta ja nykyistä tiiviimmistä yhteydenpidosta opiskelijoihin:

*Se ois ollut sitä palvelua mitä oisin tarvinnut. – –
semmoinen jatkuvan seurannan malli, että
missä nyt mennään, mitä pitää tehdä, mitä on
saatu aikaan. Se [opiskelu] jää muuten liian
kauas tonne hoidettavien asioiden joukkoon.*

- Sama viesti tuli esiin myös opintojensa päätösvaiheessa olevilta opiskelijoilta:

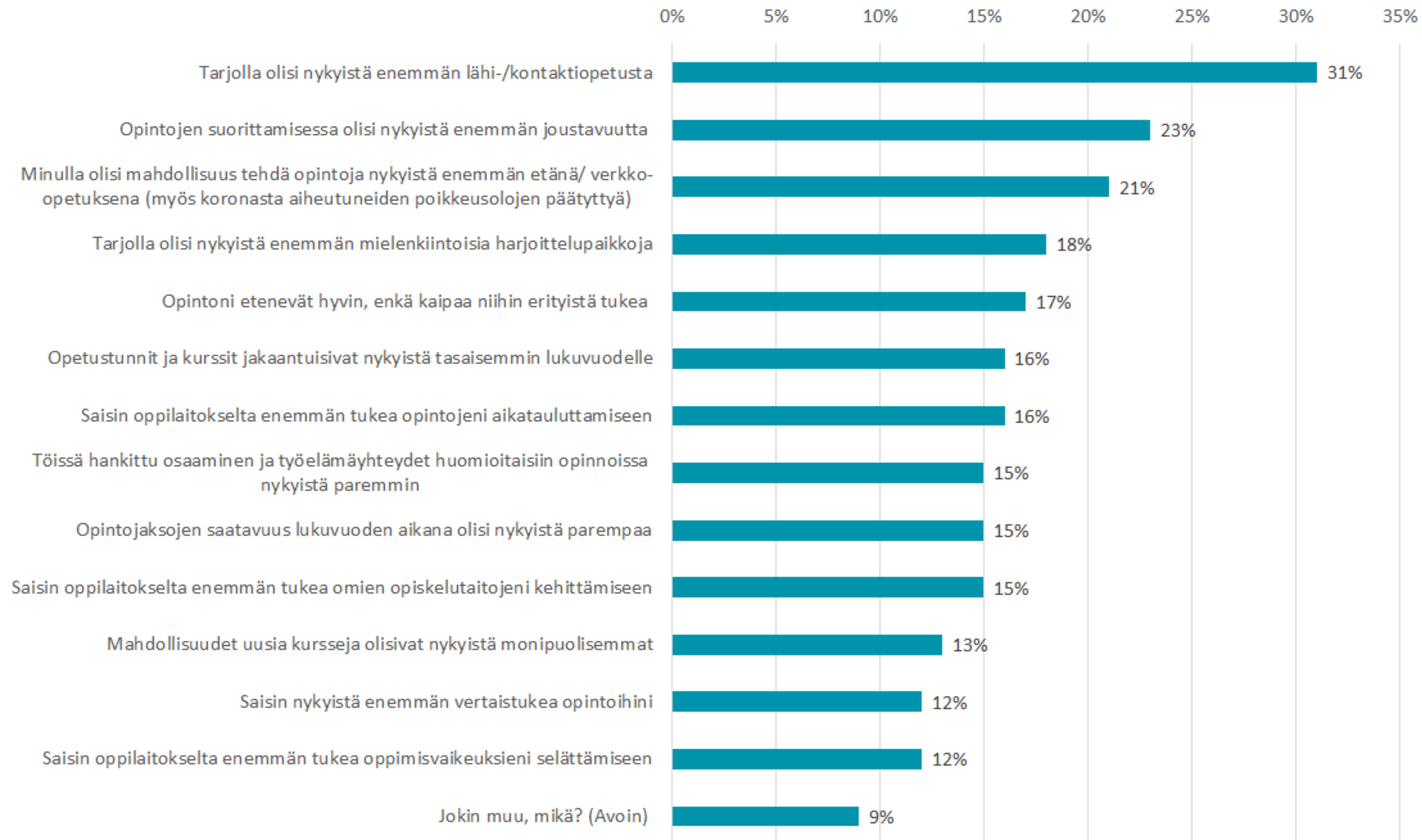
*Opintojen loppuvaiheessa kaipaisin enemmän
yhteydenpitoa ja opastusta.*

Lähteet: opintonsa keskeyttäneiden
haastattelut ja opiskelijakyselyn avovastaukset

III. Millaista tukea opiskelijat kaipaavat?

MIKÄ SEURAAVISTA TUKISI MYÖNTEISESTI OPINTOJESI ETENEMISTÄ? VALITSE ENINTÄÄN KOLME VAIHTOEHTOA

TARJOLLA OLISI NYKYISTÄ ENEMMÄN LÄHI/KONTAKTIOPETUSTA:

- Korostuu erityisesti nuorimmissa, 18–21-vuotiaissa opiskelijoissa (41 %).
- Monimuoto-opiskelijat ajattelevat näin keskimääräistä harvemmin (18 %).

Mikä seuraavista tukisi myönteisesti opintojesi etenemistä?

OPINTOJEN SUORITTAMISESSA OLISI NYKYISTÄ ENEMMÄN JOUSTAVUUTTA TAI MINULLA OLISI MAHDOLLISUUS TEHDÄ OPINTOJA NYKYISTÄ ENEMMÄN ETÄNÄ

- Taustamuuttajat eivät tuo isoja eroja vastaajaryhmien välille.

OPINTOJAKSOJEN SAATAVUUS LUKUVUODEN AIKANA OLISI NYKYISTÄ PAREMPAA

- Naiset (21 %) ajattelevat näin hieman miehiä (12 %) useammin.
- 18–21-vuotiaat (8 %) ajattelevat näin muita ikäryhmiä (17 %) harvemmin.
- Opinnoissaan pidemmälle edenneet (21 %) hieman useammin kuin ensimmäisen tai toisen vuoden opiskelijat (n. 11 %).

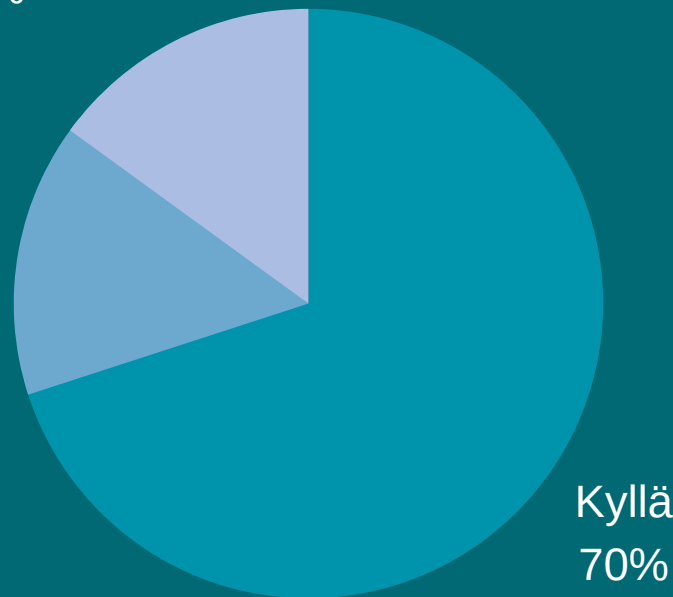
TARJOLLA OLISI NYKYISTÄ ENEMMÄN MIELENKIINTOISIA HARJOITTELUPAIKKOJA

- Päivälinjalla opiskelevat (20 %) valitsevat vaihtoehdon useammin kuin monimuodossa opiskelevat (11 %).

NELJÄNNES OPINTOASIOIHIN APUA HAKENEISTA KOKEE, ETTEI OLE SAANUT OPPILAITOKSELTA TARVITSEMAANSA APUA

En osaa sanoa
15%

En
15%

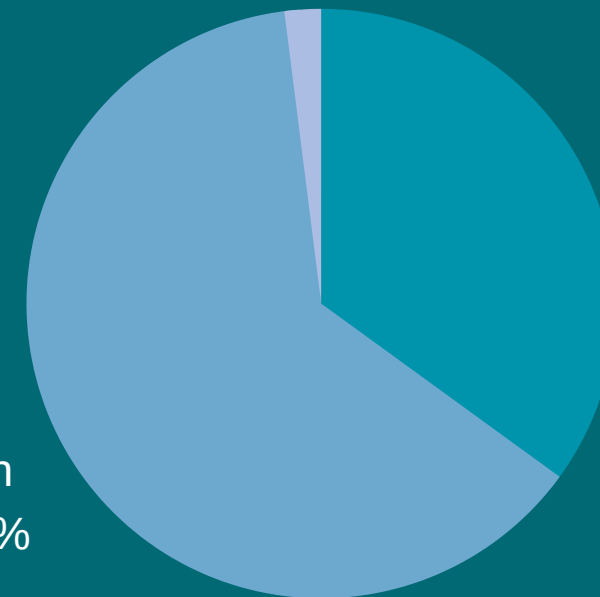
Kyllä
70%

TIEDÄTKÖ MISTÄ VOI HAKEA
APUA OPINTOASIOIHIN?

En osaa sanoa
2%

Kyllä
35%

En
63%

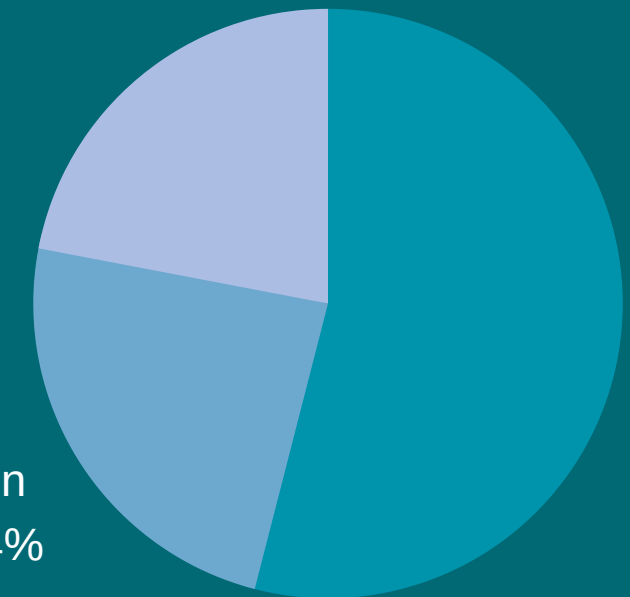

OLETKO HAKENUT APUA
OPINTOASIOIHIN?

En osaa sanoa
22%

Kyllä
54%

En
24%

SAITKO TARVITSEMAASI
APUA? (N=673)

IV. Miksi opinnot keskeytyvät?

16%

Harkitsee tälläkin hetkellä opintojen keskeyttämistä tai lopettamista.

23%

On aiemmin harkinnut opintojen keskeyttämistä tai lopettamista.
61 prosenttia ei ole harkinnut.

A photograph of a study desk. On the left, a laptop is open. Next to it is a black disposable coffee cup with a logo. To the right of the cup is a rolled-up paper and a pen. The desk is wooden. In the background, there is a brick wall and a window showing a blurred outdoor scene.

Yli kolmannes opiskelijoista harkitsee tai on harkinnut opintojensa keskeyttämistä tai lopettamista

- Sukupuolella tai koulutustaustalla (lukio, ammattikoulu) ei ole vaikutusta siihen, harkitseeko tai onko harkinnut opintojen keskeyttämistä tai lopettamista.
- Yli 30-vuotiasta lopettamista harkitsee tai on harkinnut vain noin 30 prosenttia, 22–30-vuotiaista 44 prosenttia ja 18–21-vuotiaista 37 prosenttia.
- Myös opintojen vaihe vaikuttaa hieman: lopettamista *tälläkin hetkellä* harkitsevia on hieman keskimääräistä enemmän ensimmäisen (17 %) ja toisen vuoden (20 %) opiskelijoissa. Neljännen vuoden opiskelijoista lopettamista *tälläkin hetkellä* harkitsee vain joka kymmenes (9 %). Tavoitteellisen valmistumisajan ylittyessä keskeyttämistä tai lopettamista harkitsevien osuus jälleen kasvaa.

Mikäli opinnot eivät vastaa odotuksia, todennäköisyys opintojen keskeyttämiseen kasvaa huomattavasti

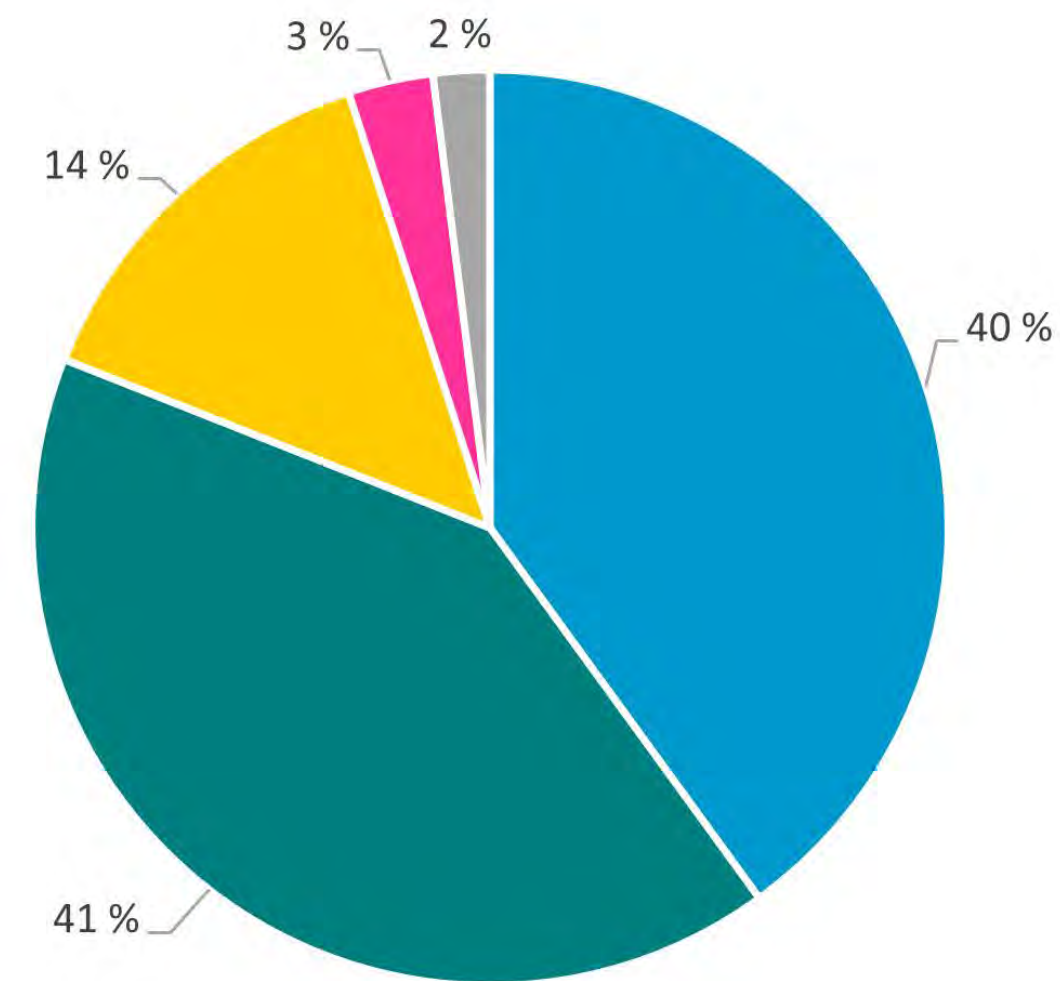
Päivälinjalla opiskelevista (41 %) hieman useampi on harkinnut keskeyttämistä tai lopettamista kuin monimuoto-opintoja suorittavista (32 %).

Koulutustausta ei vaikuta (lukio tai ammattikoulu).

Selvä enemmistö (80 %) niistä, joiden mielestä insinööriopinnot eivät ole vastanneet odotuksia, harkitsevat tai ovat harkinneet lopettamista (täysin eri mieltä väittämästä “Insinööriopinnot ovat vastanneet hyvin odotuksiani”).

KESKEYTTÄMINEN HARKITSEMINEN ON TAVALLISINTA OPINTOJEN ALKUVAIHEESSA

Missä vaiheessa
opintojasi olet
harkinnut opintojesi
lopettamista?
(N=662)

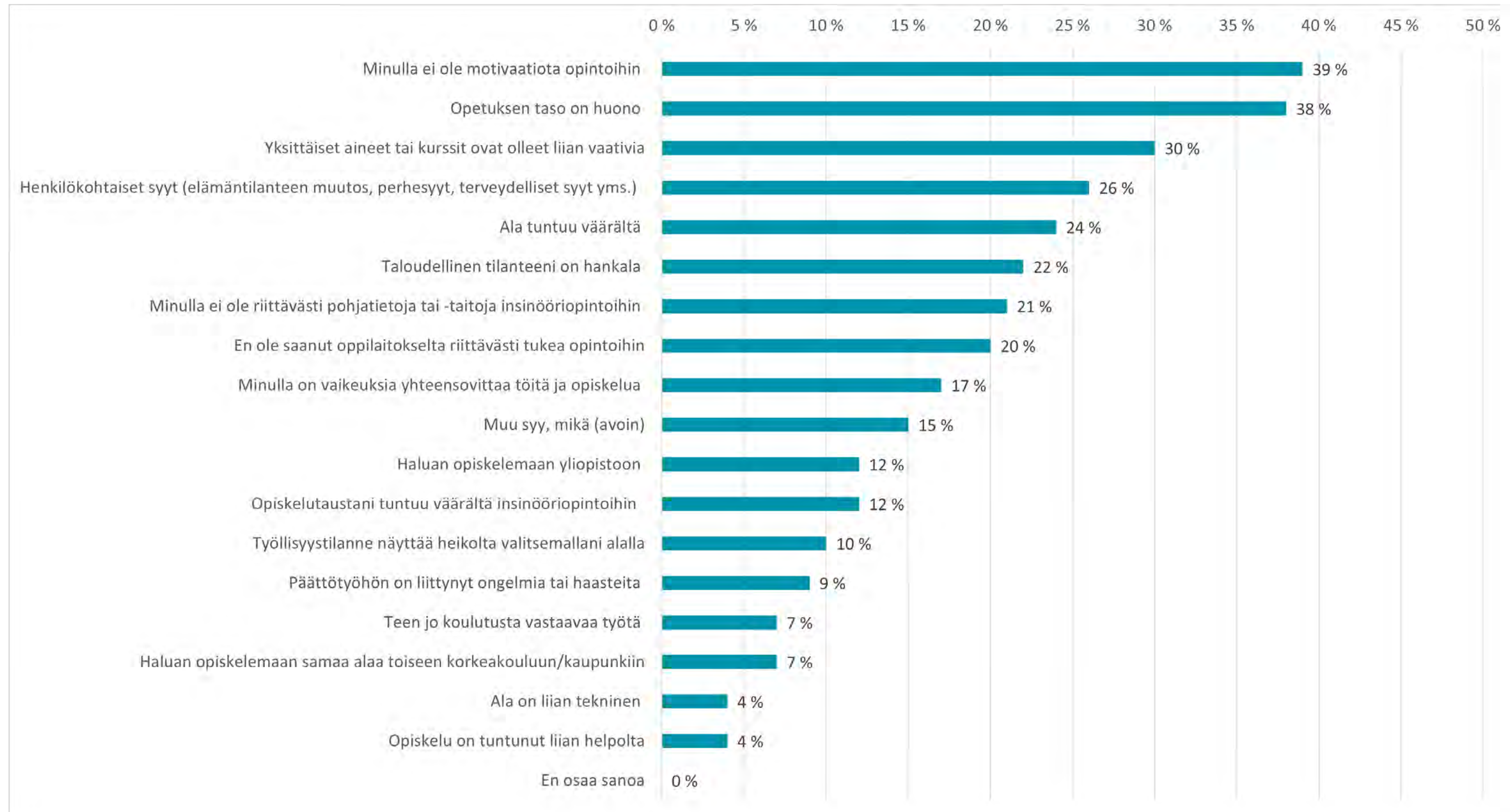
- Ensimmäisen opiskeluvuoden aikana
- Toisen tai kolmannen opiskeluvuoden aikana
- Kolmannen tai neljännen opiskeluvuoden aikana
- Viidennen opiskeluvuoden aikana tai sen jälkeen
- En osaa sanoa

KESKEYTTÄMISEN HARKITSEMINEN

- Naiset (47 %) harkitsevat miehiä (36 %) useammin lopettamista ensimmäisen opiskeluvuoden aikana.
- Koulutustaustalla (ammattikoulu, lukio) ei ole vaikutusta
- Selvä enemmistö 18–21-vuotiaista (76 %) kertoo harkinneensa lopettamista ensimmäisenä opiskeluvuotena. Vanhemmissa ikäryhmissä lopettamista kertoo harkinneensa opintojen alussa vain noin kolmannes. Yli 22-vuotiaat puolestaan harkitsevat lopettamista tavallisemmin toisen opiskeluvuoden aikana.
- Ensisijaiseen opinto-ohjelmaan päässeet (38 %) harkitsevat lopettamista hieman harvemmin kuin toissijaiseen opinto-ohjelmaan päässeet (49 %).

MIKÄLI OLET JOSKUS HARKINNUT OPINTOJEN LOPETTAMISTA, MIHIN SEURAAVISTA SYISTÄ SE LIITTYY TAI LIITTYI? VOIT VALITA USEAMPIA VAIHTOEHTOJA, N=665

Nuoret ja aikuisopiskelijat harkitsevat opintojensa keskeyttämistä osin eri syistä

Minulla ei ole motivaatiota opintoihin

- Korostuu erityisesti alle 30-vuotiailla.
- Motivaatio-ongelmat nimeävät keskimääräistä harvemmin ensimmäisen vuoden opiskelijat ja ne ovat keskimääräistä selvästi yleisempiä opintojen venyessä yli 4 vuoden tavoiteajan.
- Motivaatio-ongelmat mainitsevat päivälinjalla opiskelevat selvästi monimuoto-opiskelijoita useammin.
- Lukion käyneillä (44 %) on motivaatio-ongelmia useammin kuin ammattikoulun käyneillä (35 %).
- Niistä, joiden odotuksia opinnot eivät ole vastanneet, 49 prosenttia nimeää motivaatio-ongelmat.

Opetuksen taso

- Opetuksen heikon tason nimeävät 18–21-vuotiaat hieman muita ikäryhmiä harvemmin.
- Koulutustaustalla ei ole merkitystä.
- Opetukseen muita kriittisemmin suhtautuvat ne, jotka opiskelevat toissijaisessa opinto-ohjelmassaan.
- Ne, jotka arvioivat matemaattisten ja luonnontieteellisten aineiden osaamisensa erinomaiseksi (50 %) tai kiitettäväksi (44 %) ovat muita kriittisempiä (35 %) opetusta kohtaan.

Henkilökohtaiset syyt

- Korostuu erityisesti 30–40-vuotiailla. Alle 26-vuotiaat nimeävät henkilökohtaiset syyt muita ikäryhmiä harvemmin.

Yksittäiset aineet tai kurssit ovat olleet liian vaativia:

- Korostuu hieman ensimmäisen ja toisen vuoden opiskelijoilla, selvästi keskimääräistä harvemmin kolmannen ja neljännen vuoden opiskelijoilla.
- Koulutustausta ei näy vastauksissa, mutta LUMA-aineiden osaaminen vaikuttaa: Ne, jotka kertovat aiempien LUMA-opintojensa sujuneen erinomaisesti tai kiitettävästi, pitävät kursseja liian vaativina vain harvoin.

En ole saanut oppilaitokselta riittävää tukea:

- 18–21-vuotiaat mainitsevat syyn keskimääräistä harvemmin.
- Viidennen vuoden opiskelijat mainitsevat syyn keskimääräistä useammin.

Minulla on vaikeuksia yhteensovittaa työtä ja opiskelua:

- Syyn nimeävät keskimääräistä useammin yli 26-vuotiaat, pitkään opiskelleet, monimuoto-opiskelijat sekä töitä opintojen ohessa tekevät.

Minulla ei ole riittävästi pohjatietoja insinööriopintoihin:

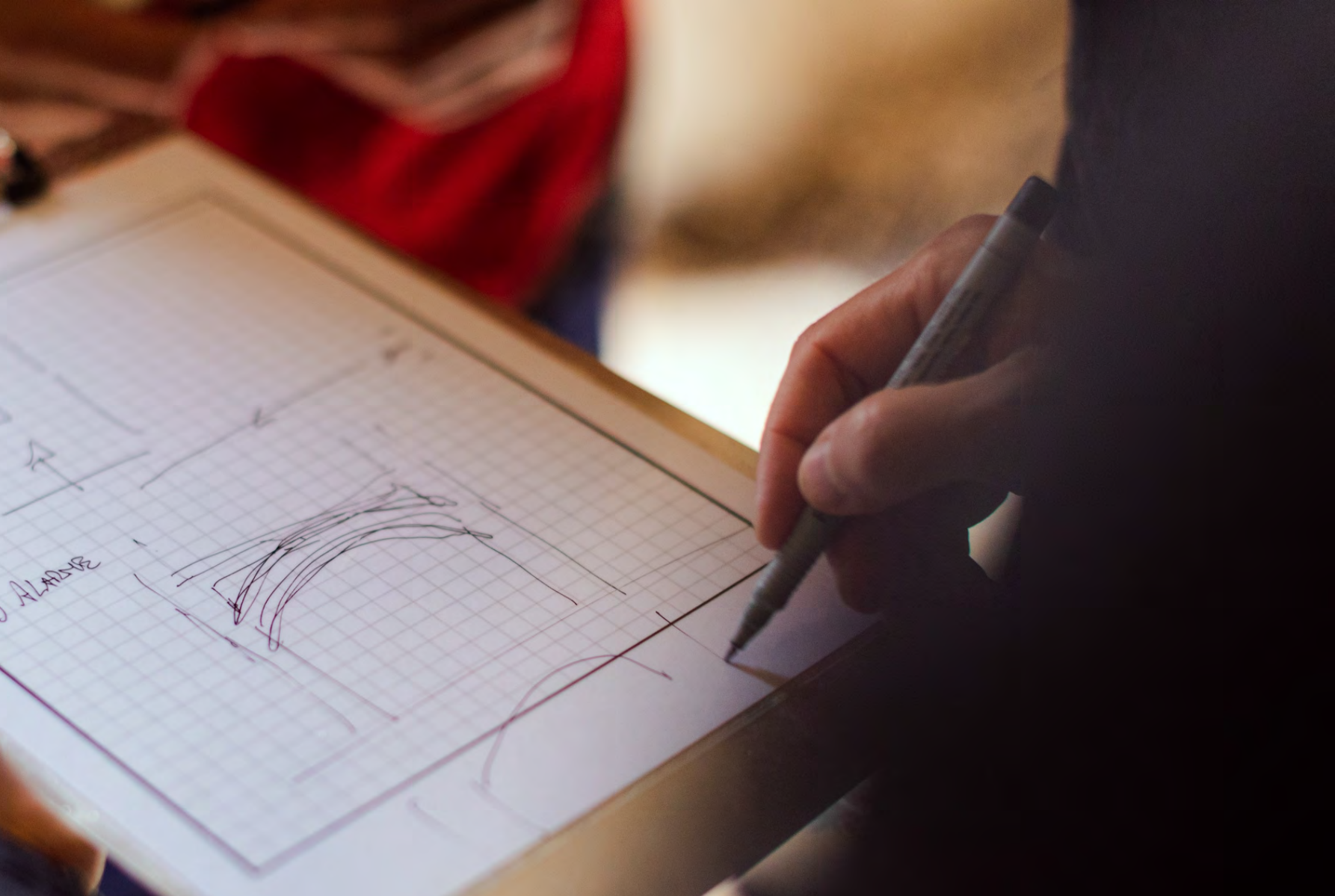
- Naiset (28 %) epäilevät pohjatietojensa riittävyyttä miehiä (17 %) useammin.
- Korostuu erityisesti opiskelijoilla, jotka kertovat aiemman LUMA-aineiden opintomenestyksen olleen välttävällä tai heikolla tasolla.

**HENKILÖKOHTAISET
SYYT, ERITYISESTI
TERVEYTEEN LIITTYVÄT
ASIAT, VIIVÄSTYTTÄVÄT
OPINTOJA**

- Terveysteen liittyvät ongelmat tulivat esille sekä kyselyssä että opintonsa keskeyttäneiden haastatteluissa.
- Lähes kaikki haastatellut henkilökunnan jäsenet mainitsivat haastatteluissa terveyteen ja erityisesti mielenterveyteen liittyvät syyt opintoja viivästyttävänä tekijänä.

Suurimmaksi osaksi ne on tälläisiä mielenterveyteen liittyviä. Noi on kyllä lisääntynyt, en tiiä sitten, että onko lisääntynyt vai onko vaan se ilmapiiri, et niitä ei niin paljon peitellä.

Lähde: henkilökunnan haastattelut

MAAHANMUUTTAJA- TAUSTAISET OPISKELIJAT NOSTAVAT ESIIN TYÖ- JA HARJOITTELUPAIKKOIHIN LIITTYVÄT HAASTEET

- Opiskelijoiden haastatteluissa erityisongelmana esiin nousi maahanmuuttajataustaisten opiskelijoiden vaikeudet löytyä harjoittelupaikkaa. Erään haastateltavan mukaan edes haastatteluun pääseminen ei onnistunut kymmenistä, jopa sadoista hakemuksista huolimatta.
- Toinen haastateltava kertoi, että Suomessa oman alan työpaikan löytäminen oli mahdotonta, mutta palattuaan takaisin omaan kotimaahansa työpaikka löytyi lähes välittömästi.
- Myös opiskelijoiden tukipalveluissa on törmätty samaan haasteeseen:

Hänellä oli todella vaikea löytää sitä opinnäytetyöpaikkaa, vaikka hän oli ollut töissä, niin sitten hän itse vaan pohti sitä, että onko se vaan tämä hänen nimensä.

Lähteet: opintonsa keskeyttäneiden haastattelut
ja ammattikorkeakoulun henkilökunnan
haastattelut

Harkkapaikkojen ja työpaikkojen saaminen on hyvin haastavaa, kun on alanvaihtaja, työmarkkinat ovat niin jäykät, työnantajat valikoivia ja hakevat aina työntekijöitä ja harjoittelijoita jotka ovat täysin samasta muotista (mieluiten mies, ikää alle 30v ja kokemusta 20v, kokemuksen tulee olla juuri tietyltä aihealueelta mutta sitä ei saa olla liikaa jne.) Monilla opiskelukavereilla samoja kokemuksia.

LÄHDE: OPISKELIJAKYSELYN AVOVASTAUKSET

**MYÖS OSA
AIKUISOPISKELIJOISTA
EPÄVARMOJA
TYÖLLISTYMIS-
MAHDOLLISUUKSISTAAN**

- "Minua ei todennäköisesti palkata, koska ikää on liikaa. Olen niin paljon hitaampi kuin diginatiivit."
- "Monessa yrityksessä sanottu, että yli 40-vuotiaalle vastavalmistuneelle ei ole käyttöä."
- "Työllisyystilanne on hyvä valitsemallani alalla, mutta olen lähes varma, että juuri minua ei haluta työllistää, lähinnä ikäni vuoksi."

Lähde: opiskelijakyselyn avovastaukset

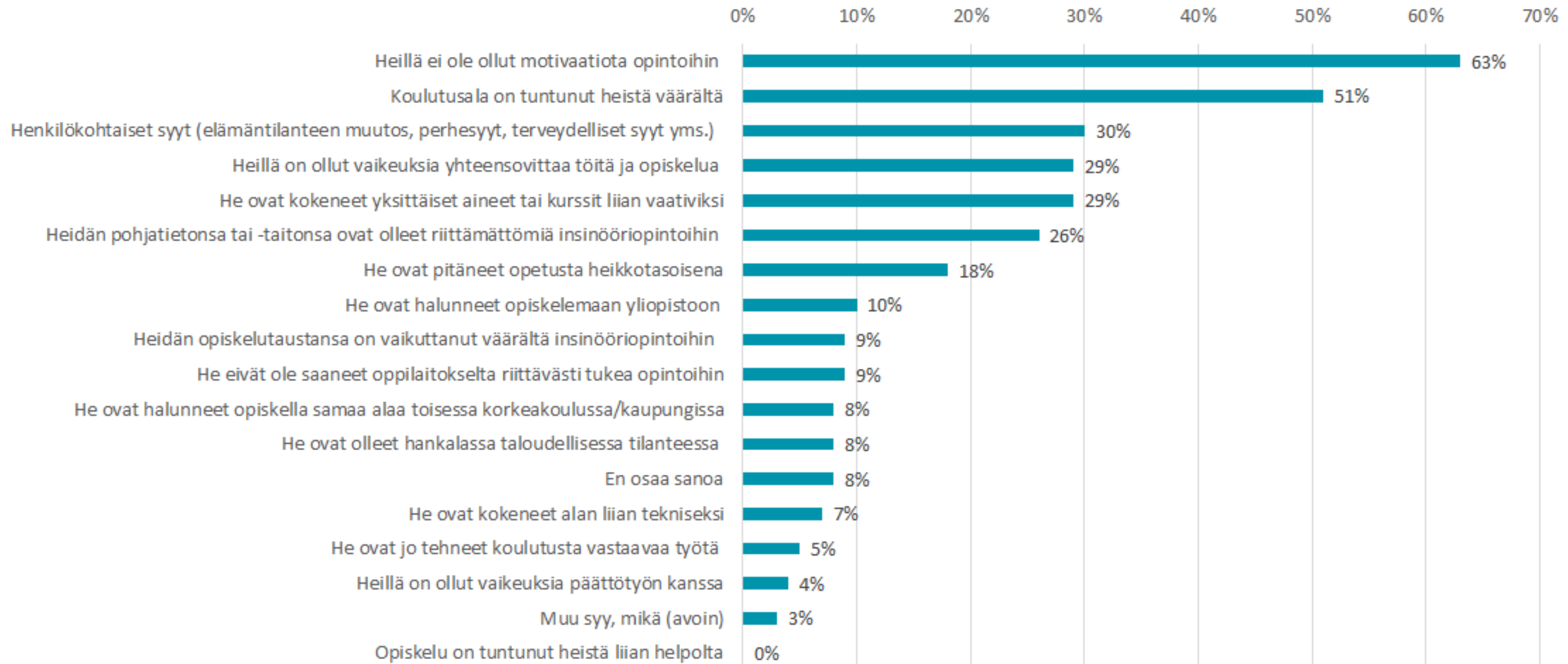
OSA OPISKELIJOISTA KAIPAA LISÄÄ JOUSTAVUUTTA KURSSIEN SUORITTAMISEEN

- "Pakollisten kurssien suoritushaasteiden vähäisyys estää näillä näkymin kohtuullisessa ajassa valmistumisen."
- "Jätin kursseja aiemmilta vuosilta roikkumaan, josta johtuen lukujärjestyksen uusiksi suunnittelemisen on ollut haastavaa."
- "Liian monta työlästä kurssia samaan aikaan, jolloin jokin niistä on siirrettävä myöhempään ajankohtaan."
- "Liian kireä aikataulu. Opintopisteiden saamiseen insinööripuolella saa tehdä paljon enemmän töitä kun muilla aloilla, mutta silti sama koulutuksen kesto."

Lähde: opiskelijakyselyn avovastaukset

VAIKKA ET OLISI HARKINNUKOPINTOJESI LOPETTAMISTA, NIIN SINULLA VOI OLLA KÄSITYS SIITÄ, MIKSI OSA OPISKELUKAVEREISTASI ON LOPETTANUT TAI HARKINNUKOPINTOJENSA LOPETTAMISTA. MILLAISII SYIHIN OLET TÖRMÄNNYT? N=1025

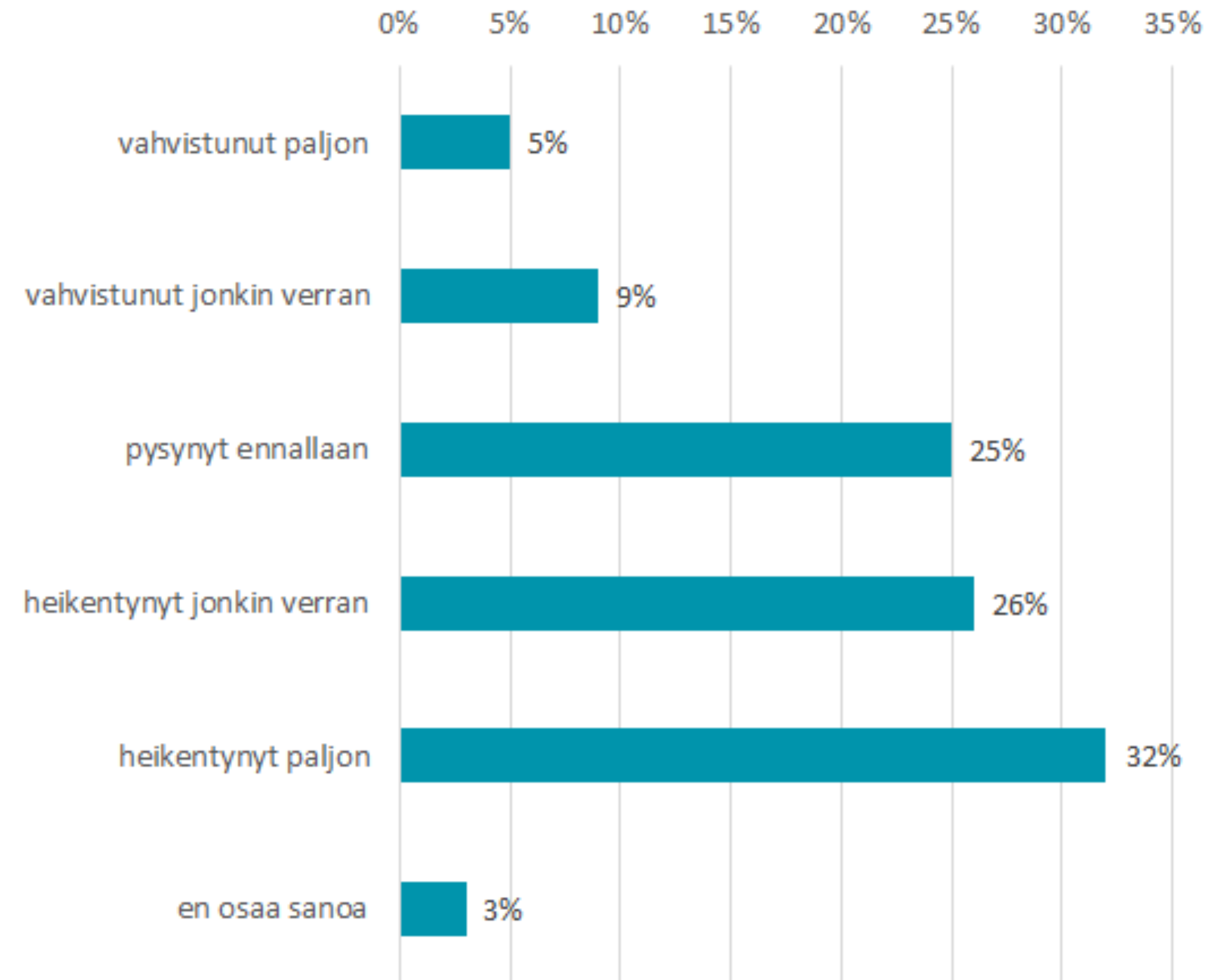
V. Millä tavoin korona on
vaikuttanut opintoihin?

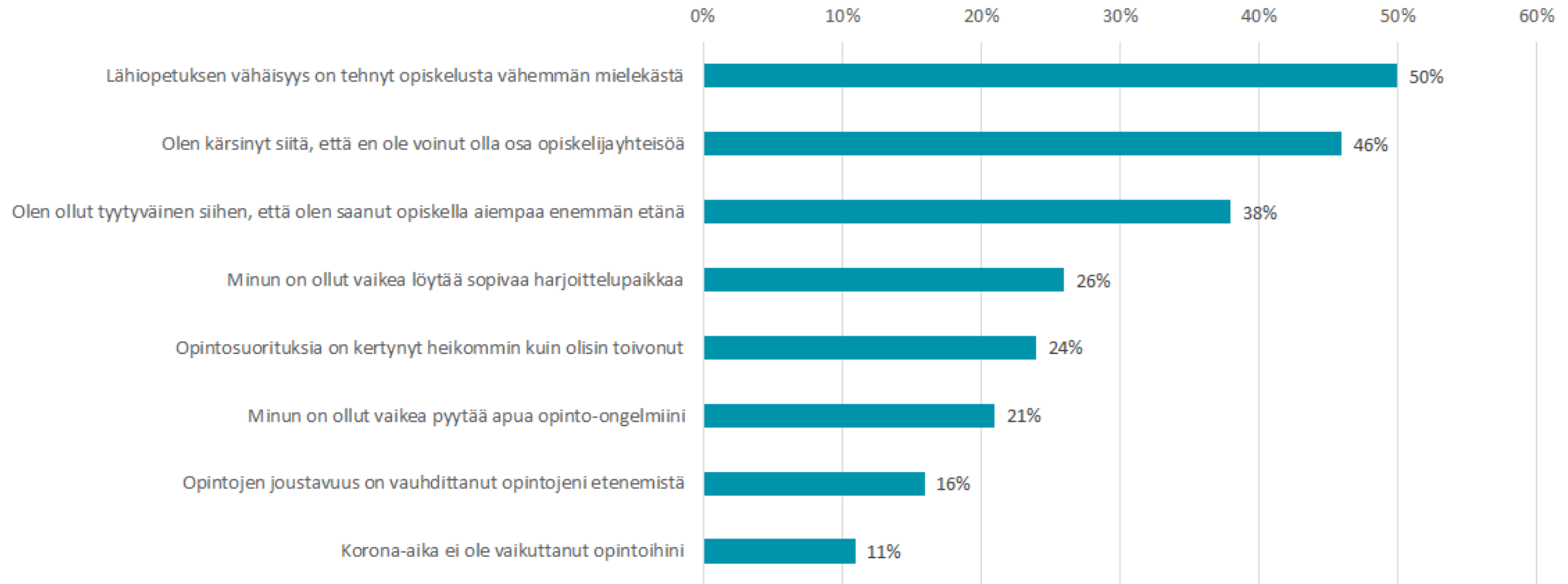
Millä tavoin korona-aika on vaikuttanut opiskelumotivaatioosi?

- Noin puolet opiskelijoista arvioi korona-ajan heikentäneen heidän opiskelumotivaatiotaan.
- Mitä iäkkäämmästä opiskelijasta on kysymys, sitä todennäköisemmin opiskelumotivaatio on säilynyt ennallaan ja mitä nuoremasta vastaajasta on kysymys, sitä todennäköisemmin opiskelumotivaatio on heikentynyt.
- 18–21-vuotiaista 71 prosenttia arvioi motivaationsa heikentyneen jonkin verran tai paljon, 41–63-vuotiaista vain 35 prosenttia.
- Päivälinjalla opiskelijat arvioivat useammin, että heidän motivaationsa on heikentynyt kuin monimuoto-opintoja suorittavat.

Opiskelumotivaationi on...

MIKÄ ON OLLUT KORONA-AJAN MERKITYS OPISKELUSI KANNALTA? VOI VALITA USEAMMAN VAIHTOEHDON

KORONA ON VAIKUTTANUT KIELTEISESTI ERITYISESTI NUORIIN JA PÄIVÄLINJALLA OPIKSELEVIIN

Lähiopetuksen vähäisyys on tehnyt opiskelusta vähemmän mielekästä

- Korostuu erityisesti 18–25-vuotiaissa.
- Miehet (55 %) ajattelevat näin naisia (40%) useammin.
- Muita vähemmän lähiopetuksen vähäisyys harmittaa monimuoto-opiskelijoita (28 %) sekä niitä, jotka tekevät opintojen ohessa oman alan töitä (41 %).

Olen kärsinyt siitä, etten ole voinut olla osa opiskelijayhteisöä

- Nuorimmat ikäryhmät korostuvat, mutta myös opintojen vaihe vaikuttaa: opiskelijayhteisöä kaipaavat muita useammin ensimmäisen vuoden opiskelijat.

Olen ollut tyytyväinen siihen, että olen saanut opiskella aiempaa enemmän etänä

- Yli 26-vuotiaat opiskelijat sekä monimuoto-opintoja suorittavat korostuvat. Naiset (47 %) pitävät etäopintojen lisääntymisestä useammin kuin miehet (33 %).

Minulla on ollut vaikeuksia löytää sopivaa harjoittelupaikkaa

- 18–25-vuotiaat (30 %) ajattelevat näin hieman useammin kuin vanhemmat ikäluokat (n. 20 %).
- Päivälinjalla opiskelevat (30 %) ajattelevat näin selvästi useammin kuin monimuoto-opiskelijat (9 %).

Opintosuorituksia on kertynyt heikommin kuin olisin toivonut

- Päivälinjalla opiskelevat (27 %) ajattelevat näin useammin kuin monimuoto-opiskelijat (15 %).

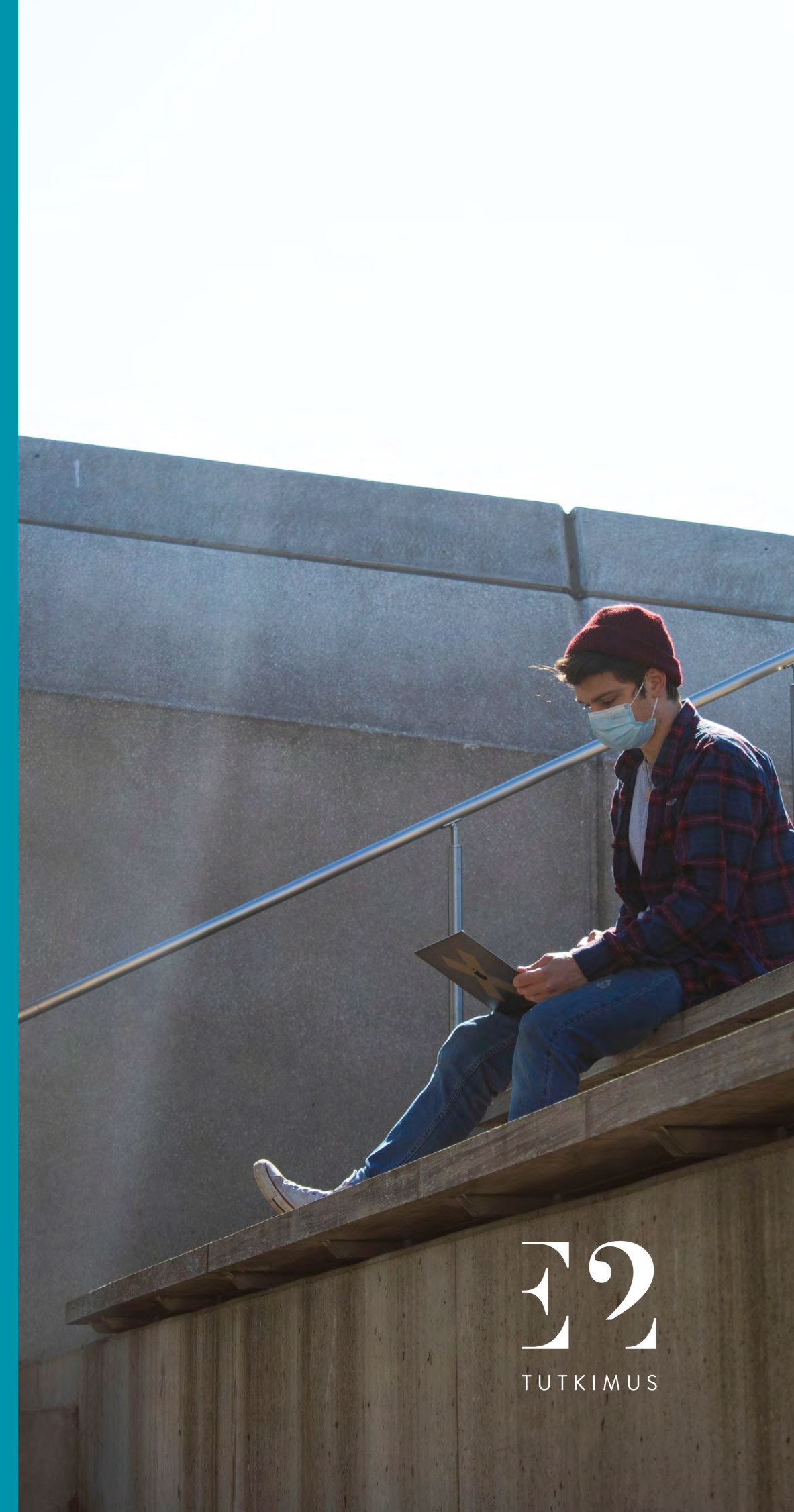
Motivaation ylläpitäminen päättötyön tekemiseen on raskasta, kun lähes kaikki ihmiskontaktit ovat kadonneet korona-aikana.

LÄHDE: OPISKELIJAKYSELYN AVOVASTAUKSET

KORONA JA SIIHEN LIITTYVÄ ETÄOPISKELU YKSI YLEISIMMISTÄ SYISTÄ, JOTKA OVAT VIIVÄSTYTTÄNEET OPINTOJA

- "Etäopiskelu on hankalaa ja uuvuttavaa. Ei myöskään anna motivaatiota opiskeluun toisin kuin lähiluennot."
- "Koronan aikainen etäopetus on laadultaan heikompa ja vähemmän mielenkiintoista kuin lähiopetus. Opetus on ollut enemmän teoreettisempaa kuin olisin toivonut. Nämä tekijät ovat vaikuttaneet motivaatioon negatiivisesti ja sen takia arvosanat ovat kärsineet. Työn määrä on myös hyvin suuri n. 55h viikossa."

Lähde: opiskelijakyselyn avovastaukset

Johtopäätökset

01

OPISELIJOLLE ON LUOTAVA REALISTINEN KÄSITYS INSINÖÖRIOPINNOISTA

Opintojen etenemisen kannalta olisi tärkeää, että opintonsa aloittavilla opiskelijoilla olisi realistinen kuva opintosisällöistä ja opintojen vaikeusasteesta. Todennäköisyys motivaatio-ongelmille, opintojen viivästymiselle tai keskeyttämiselle kasvaa, mikäli opiskelija ei tule valituksi ensisijaiseen tutkinto-ohjelmaansa tai opinnot eivät muutoin vastaa odotuksia. Opiskelijoiden informoimisessa tärkeässä roolissa ovat sekä oppilaitokset että opintoihin ohjaavat tahot.

02

ONGELMIIN ON PUUTUTTAVA VARHAISESSA VAIHEESSA

Opintoihin liittyvät vaikeudet ovat tavallisimpia ensimmäisinä opiskeluvuosina ja alun vaikeudet voivat kasaantua opintojen edetessä. Onkin tärkeää kiinnittää huomiota toimenpiteiden oikea-aikaisuuteen ja puuttua ongelmiin mahdollisimman varhaisessa vaiheessa, olipa kyse sitten kieliin tai matemaattisiin aineisiin liittyvistä haasteista, oppimisvaikeuksista tai aikatauluihin liittyvistä ongelmista. Parannettavaa on. Moni kokee, ettei ole saanut tarvitsemaansa apua oppilaitokselta, vaikka on apua hakenut.

03

OPINTOJEN LOPPUVAIHEESEEN KAIVATAAN TIIVIIMPÄÄ YHTEYDENPITOA

Opintojen käynnistymisvaiheen lisäksi haasteita liittyy opintojen loppuun saattamiseen. Työssäkäynti, vaikeudet saada harjoittelupaikkaa tai opinnäytetyöhön liittyvät vaikeudet viivästyttävät monien opintoja. Koronan aiheuttamat poikkeusolot ovat lisännet ongelmien yleisyyttä. Moni opiskelija kaipaa oppilaitoksilta aktiivisempaa otetta ja tiiviimpää yhteydenpitoa loppuvaiheen haasteisiin, jolloin kontaktiopetusta on muutoinkin vähemmän kuin ensimmäisinä opiskeluvuosina.

04

MATEMATIIKAN TAIDOT ENNUSTAVAT OPINTOJEN SUJUMISTA KOULUTUSTAUSTAA ENEMMÄN

Oman matemaattisluonnontieteellisen osaamisensa hyväksi arvioivat selviävät opinnoista kautta linjan paremmin kuin ne, joille matemaattiset aineet tuottavat haasteita. Se, tuleeko opiskelija lukiosta tai ammattikoulusta vaikuttaa sen sijaan vain vähän. Haastateltujen opettajien mukaan ammattikoulusta tulleilla on enemmän omaksuttavaa itsenäisessä opiskelussa opintojen alussa, mutta koulutustaustan merkitys vähenee opintojen edetessä. Monissa oppilaitoksissa matemaattisten haasteiden merkitys onkin tunnistettu ja opintoja on pyritty suunnittelemaan kunkin opiskelijan lähtötaso huomioiden. Kyselyn perusteella tässä on kuitenkin vielä monissa ammattikorkeakouluissa parannettavaa.

05

OPETUKSESSA ON MONIEN MIELESTÄ PARANNETTAVAA

Osa opiskelijoista on harkinnut opintojensa keskeyttämistä tai arvelee opintojensa viivästyvän, koska opetuksen taso on heikko. Osa opiskelijoista painottaa opettajien vaihtelevia pedagogisia taitoja, osa liian suurta työmäärää ja osa etäopetukseen liittyviä haasteita. Havaintojen perusteella opetuksen tasoon vaikuttavat siis monet tekijät. Opettajien pedagogisissa valmiuksissa on eroja ja siirtyminen lähes kokonaan etä- ja digipohjaiseen opetukseen on ollut suuri muutos. Myös opetuksen aliresursointi ja opettajien liian suuri työtaakka voivat heikentää opetuksen laatua. Ammattikorkeakoulujen henkilökunta nosti haastatteluissa esiin opiskelijoiden osaamistason heikentymisen, mikä nostaa omalta osaltaan opettajien työmäärää. Tulokset osoittavat, että kyse on paitsi opetuksen organisoimisesta nykyistä paremmin ammattikorkeakouluissa myös järjestelmätason haasteista liittyen opiskelijoiden lähtötasoon ja ammattikorkeakouluopetuksen valtakunnallisiin resursseihin.

06

MONIMUOTO-OPISKELIJOILLA HAASTEET LIITTYVÄT TYÖN JA OPINTOJEN YHTEENSOVITTAMISEEN

Monimuoto-opiskelijoilla haasteet liittyvät ennen kaikkea elämäntilanteeseen: Perhe, työ ja opinnot ovat haastava yhdistelmä, joka kuormittaa erityisesti 30-40-vuotiaita opiskelijoita. Oppilaitoksissa on pyritty antamaan opiskelijoille realistinen kuva opintojen kuormittavuudesta, mutta osalle yhtälö muodostuu vain liian haastavaksi. Oppilaitosten mahdollisuudet puuttua asiaan ovat rajalliset, mutta hyväksi havaittuja keinoja ovat opintojen joustavuuden lisääminen, henkilökohtaisen ohjauksen tarjoaminen sekä yhteydenpidon lisääminen.

07

KORONA-AJAN OPISKELUVAIKEUDET VOIVAT TULLA NÄKYVIIN VIIVEELLÄ

Korona-aika on heikentänyt erityisesti nuorten opiskelijoiden opiskelumotivaatiota. Nuoret kaipaavat enemmän kontaktiopetusta ja haluaisivat olla tiiviimmin osa opiskelijayhteisöä. Vanhemmissa opiskelijoissa on keskimääräistä enemmän niitä, jotka ovat tyytyväisiä lisääntyneisiin etäopiskelumahdollisuuksiin. Avovastauksissa koronan aiheuttamat poikkeusolot ja niiden vaikutus opintoihin mainittiin useimmin tekijänä, joka on viivästyttänyt opintoja tai on saanut harkitsemaan opintojen keskeyttämistä. Myös haastatellut opettajat kertovat koronan heikentäneen monen opiskelijat opiskelumotivaatiota, joskin henkilöstö pelkää, että koronan aiheuttamat haasteet ja vaikeudet tulevat näkymään viiveellä. Näihin haasteisiin kannattaakin siis reagoida ennakoivasti ja kartoittaa aktiivisesti opiskelijoiden vaikeuksia jo ennen kuin ongelmat alkavat näkyä opintojen viivästymisinä tai keskeyttämisinä.

08

OSA VIIVÄSTYMISIÄ AIHEUTTAVISTA OPISKELUVAIKEUKSISTA OVAT OPPILAITOSTEN SAAVUTTAMATTOMISSA

Henkilökohtaiset syyt voivat liittyä esimerkiksi terveyteen, muutoksiin perhesuhteissa tai työssäkäyntiin. Oppilaitokset voivat ohjata opiskelijoita palveluiden piiriin tai käydä vuoropuhelua yritysten kanssa joustoista, jotka mahdollistaisivat tutkinnon suorittamisen loppuun töiden ohessa, mutta käytännössä keinovalikoima on kuitenkin hyvin rajallinen. Tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä, etteikö oppilaitosten opintojenohjaus-, kuraattori- tai terveydenhoitopalveluissa olisi kehitettävää.

Liitteet

Liite 1. Vastaajien taustat (N=1692)

Sukupuoli	N	(%)
Mies	1078	63,7 %
Nainen	595	35,2 %
Muu	19	1,1 %

Ikä		
18-21	251	14,9 %
22-25	600	35,6 %
26-30	382	22,6 %
31-40	298	17,7 %
41-63	154	9,1 %

Aiempi koulutustausta		
Lukio	720	42,5 %
Ammattikoulu	579	34,2 %
Lukio + ammattikoulu	282	16,7 %
Muu	111	6,6 %

Ammattikorkeakoulu	N	(%)
Centria-ammattikorkeakoulu	30	1,8 %
Hämeen ammattikorkeakoulu	63	3,7 %
Jyväskylän ammattikorkeakoulu	91	5,4 %
Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu (Xamk)	96	5,7 %
Kajaanin ammattikorkeakoulu	89	5,3 %
Karelia-ammattikorkeakoulu	23	1,4 %
LAB-ammattikorkeakoulu	54	3,2 %
Lapin ammattikorkeakoulu	219	12,9 %
Metropolia Ammattikorkeakoulu	263	15,5 %
Oulun ammattikorkeakoulu	58	3,4 %
Satakunnan ammattikorkeakoulu	72	4,3 %
Savonia-ammattikorkeakoulu	43	2,5 %
Seinäjoen ammattikorkeakoulu	23	1,4 %
Tampereen ammattikorkeakoulu	110	6,5 %
Vaasan ammattikorkeakoulu	28	1,6 %
Yrkeshögskolan Arcada	33	1,9 %
Yrkeshögskolan Novia	3	0,2 %
Turun ammattikorkeakoulu	394	23,3 %

Tutkinto-ohjelma	(N)	(%)
• Ajoneuvotekniikka	63	3,7 %
• Energia- ja ympäristötekniikka	151	9,0 %
• Kemiantekniikka	61	3,6 %
• Konetekniikka	287	17,0 %
• Laboratoriotekniikka	8	0,5 %
• Logistiikka	59	3,5 %
• Maanmittaus	52	3,1 %
• Merenkulku	1	0,1 %
• Prosessi- ja materiaalitekniikka	55	3,3 %
• Rakennus- ja yhdyskuntatekniikka	210	12,4 %
• Sähkö- ja automaatiotekniikka	152	9,0 %
• Talotekniikka	61	3,6 %
• Tieto- ja viestintätekniikka	382	22,6 %
• Tuotantotalous	51	3,0 %
• Muu	94	5,6 %

Opiskelumuoto	(N)	(%)
päivälinjalla	1385	81,9 %
monimuoto-opetuksessa	307	18,1 %